

tilbage. Hvis man er sikker paa, at denne Sag atter kommer til at foreligge i Folketinget, kan jeg forstaa den Motivering, det ærede Medlem for Kellerup gav, saa vil der jo senere blive en Lejlighed, hvor Sagen kan tages op, men hvis det skulde hænde, at Lovforslaget blev gennemført i Landstinget saaledes, som det forlod Folketinget, faa vi overhovedet ikke nogen Lejlighed til at klargøre vor Stilling til det Forhold, Forslaget berørte. Det er mig altsaa en Gaade, at Forslaget er taget tilbage, men naar de ærede Medlemmer, som høre til Flertallet og have haft Sæde i Udvalget, have den bestemte Følelse, at Forslaget vilde være blevet forkastet, følger det af sig selv, at et enkeltstaaende Medlem som jeg ikke med Udsigt til Held kunde tage det op. Det var derfor, jeg ikke gjorde det. Jeg er nu afskaaret fra de Bemærkninger, jeg vilde have fremsat, og frafalder derfor Ordet.

Oscar Hansen: Jeg tror, det ærede Medlem for Hjørring Amts 2den Valgkreds (Lassen) har taget lidt for tungt fat paa dette Overanstrengelsesspørgsmaal, som i og for sig er et overordentlig vigtigt Spørgsmaal. Det ærede Medlem vil kunne forstaa, at hvis man har en Skolebog, der er skreven paa et umenneskeligt Sprog, som Barnet aldeles ikke kan forstaa, vil allerede det at læse en Side af denne Bog være Overanstrengelse, men fremkommer der en anden Bog om samme Emne, og denne Bog gaar i Barnet som Smørrebrød, vil Barnet ikke alene læse den betydelig hurtigere end den første Bog, men der vil overhovedet ikke være Tale om noget, der ligner Overanstrengelse. Spørgsmaalet om Overanstrengelse i Skolen er ikke afhængigt af Fagenes eller Timernes Antal, deri har det ærede Medlem fuldstændig Ret, og det er ikke blot Forbedringer i Lærebøgerne eller i det hele taget i Undervisningsmateriellet, der ere det afgørende, det er i højeste Grad Forbedringer i Undervisningsmetoden. Jeg skal i øvrigt ikke komme videre ind paa dette Spørgsmaal, men blot til Afslutning paa denne Debat fra min Side, sige, at mine Beregninger vare dannede efter selv samme Princip, som det ærede Medlems. Det var, hvad jeg vilde kalde Letfattelig-

hedens Princip, hvor det ikke saa meget er Argumenternes Dybde eller Grundighed som det, at de kunne fattes i Øjeblikket, der er det afgørende. Det var det Princip, jeg fandt, laa til Grund for det ærede Medlems Beregninger, og det var det, jeg tillod mig at benytte mig af, da jeg opstillede mine egne. Men, som sagt, Spørgsmaalet maa afgøres efter de Lærerkræfter og Undervisningsmetoder, der ere Stede, og efter de Skolebøger og Undervisningsredskaber, man har.

Ved at høre den ærede Ordfører kom jeg til at forny en Erfaring, jeg har gjort mange Gange før, nemlig den, at der findes ikke meget i Verden, der er saa unyttigt som en Debat. Hjernerne ere gerne spændte hver i sin Retning, saa at Deltagerne i Debatten sjældent faa fat i hinandens Tanker. Det er da heller ikke lykkedes den ærede Ordfører at faa fat i min Tankegang. Han mente hos mig at have fundet Tendenser, der gik i den forældede Retning, at jeg skulde tro, Undervisning i Latin var nødvendig for at lære fremmede Sprog. Sligt har ikke været i mine Tanker eller i mine Udtalelser. Jeg har blot sagt som en Kendsgerning, at naar et Organ skal vænnes til ordentligt Arbejde, maa det øves, og hvis Hjernen er øvet ved en ordentlig Sprogundervisning et Aar før Ungdomsskolen, kan vedkommende Elev arbejde bedre med Sproget, naar han kommer ind i Ungdomsskolen. Det er det hele, jeg har sagt, og det er en Kendsgerning. Nu er det Sprog, som der er Tale om i Lovforslaget, tilfældigvis Latin, men det kunde lige saa godt have været Fransk, mit Argument havde været det samme. Mit Argument er, som jeg ogsaa har haft den Fornøjelse at fremstille skriftligt, simpelt hen dette, at den Arbejdsdygtighed, hvormed de to Elever møde, bliver ikke den samme, naar den ene i Forvejen har haft Sprogundervisning og den anden ikke.

Jeg har ligeledes Anledning til at undre mig over, at den ærede Ordfører indrangerede mig blandt Uniformitetspædagogerne. Det er første Gang, jeg har hørt den Formodning fremsat, at jeg skulde have særlig Interesse for at lave et uniformt pædagogisk System over hele Landet. Det har jeg ikke paa nogen som